

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

**Programma DG Groningen en
Ondergrond**

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Ons kenmerk

PDGGO / 26060392

Datum 30 januari 2023
Betreft Voortgang versterkingsopgave Nationaal Coördinator Groningen

Geachte Voorzitter,

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de voortgang en het verloop van de versterkingsoperatie in Groningen. In dat kader informeer ik u tevens zoals toegezegd over de wijzigingen in het meerjarenversterkingsplan (MJVP) en de planning van de uitvoering in de vier dorpen van de dorpenaanpak.¹

Doelstellingen 2022 gehaald

Nationaal Coördinator Groningen (NCG) heeft afgelopen jaar ruim 1.000 woningen bouwkundig versterkt. Daarnaast heeft NCG voor ongeveer 3.500 woningen vastgesteld dat deze aan de veiligheidsnorm voldoen. Daarmee heeft NCG in 2022 voor ruim 4.500 woningen het versterkingstraject afgerond. Met de gerealiseerde aantallen van de afgelopen jaren, voldoen hiermee ruim 8.000 van de oorspronkelijke 27.000 woningen aan de veiligheidsnorm. De resterende werkvoorraad is daarmee inmiddels verkleind tot 19.000 woningen. NCG heeft hiermee haar productiedoelstellingen voor 2022 gehaald.²

Mijlpaal	Doelstelling 2022	Resultaat 2022
Aantal opnames afgerond	2.000	2.429
Aantal beoordelingen afgerond	6.000	7.262
Aantal bouwkundig versterkt	1.000 – 1.500	1.032
Aantal direct op norm	2.500	3.499

Het aantal woningen dat bouwkundig is versterkt is toegenomen ten opzichte van eerdere jaren. Zo werden in 2021 nog ongeveer 650 woningen versterkt opgeleverd. NCG verwacht dat in totaal nog ongeveer 12.000 adressen bouwkundig versterkt moeten worden.³ Dit betekent dat het versterkingstempo in de komende jaren verder moet worden opgevoerd om afronding van de versterking in 2028 in beeld te houden. Dit licht ik hieronder nader toe.

¹ Kamerstuk 33529, nr. 911.

² NCG heeft in 2022 maandelijks op hun website gerapporteerd over de voortgang op deze doelstellingen. In deze brief wordt de balans voor heel 2022 opgemaakt.

³ Het gaat hier om een inschatting, omdat nog niet voor alle woningen de beoordeling is afgerond en er daarmee voor desbetreffende adressen nog geen duidelijkheid is of versterking nodig is.

Doelstellingen 2023: investeren in kwaliteit en productie

Afgelopen jaar is het fundament gelegd om in 2023 op door te bouwen. Het moet en kan immers nog een stuk beter met de versterkingsoperatie.⁴ Voor mij betekent dit dat NCG in 2023 investeert in: (1) de kwaliteit van de uitvoering en (2) het leveren van resultaten.

**Programma DG Groningen en
Ondergrond**

Ons kenmerk
PDGGO / 26060392

1. Verbetering uitvoering NCG vanuit perspectief bewoner

Bewoners hebben recht op een voorspoedige en voorspelbare versterking van hun woning, waarbij gemaakte afspraken worden nagekomen. NCG heeft hierin nog stappen te zetten. Het advies van de heer Wientjes over de dorpenaanpak, het sociaal handvest en rapporten van de Ombudsman onderschrijven deze noodzaak.⁵

Daarom heb ik met de algemeen directeur NCG afgesproken dat NCG in 2023 gerichte verbeterstappen zet. Het gaat dan onder andere om:

- *Intern verbeterproces & benutten van ruimte in regels:* NCG heeft in december een team ingericht om bewonerscasuïstiek en knelpunten in de uitvoering op te lossen door ruimte in regels te benutten en vanuit vertrouwen te handelen (bijv. versneld kosten vergoeden; benutten mandaten medewerkers). Met dit team worden vastgelopen dossiers en schrijnende situaties opgelost en wordt – door de geleerde lessen breed toe te passen – de toekomstige uitvoering verbeterd.
- *Verbetering bewonerscommunicatie:* NCG heeft in de afgelopen maanden de bewonerscommunicatie verbeterd. Bewoners moeten nog te vaak lang wachten op informatie over de voortgang van de versterking. Inmiddels zorgt NCG conform mijn toezegging ervoor dat alle bewoners elk half jaar een update krijgen. Zo worden bewoners van woningen die in 2023 opgenomen, beoordeeld of versterkt worden uiterlijk in maart geïnformeerd over de exacte planning. Parallel hieraan werkt NCG aan een online portaal waarmee bewoners op ieder moment hun persoonlijk dossier kunnen inzien. In december jl. is de voorstudie met positief advies afgerond, waarna NCG opdracht heeft gegeven om het portaal daadwerkelijk te realiseren. Over de verwachte ingebruiknamedatum zal ik u in april nader informeren.
- *Doorlichting productieketen door extern bureau:* NCG laat een extern bureau de gehele productieketen van de versterking doorlichten. Het doel hiervan is het verminderen van de juridificering en bureaucratie en het verbeteren van de voorspelbaarheid van de uitvoering. Dit bureau is in december gestart, levert dit voorjaar een probleemanalyse op en begeleidt NCG tot en met juni bij het feitelijk doorvoeren van de verbeteracties.

Het doel van deze verbeteracties is dat NCG meer mensgericht, betrouwbaar en vanuit vertrouwen gaat handelen en daarmee naast bewoners komt te staan. Dit moet leiden tot een soepelere uitvoering van de versterking, waarbij tempo wordt gemaakt waar dat kan en tijd wordt genomen waar nodig. Ik zal uw Kamer dit voorjaar nader informeren over deze verbeteraanpak, de daarbij behaalde resultaten en de vervolgstappen.

2. Leveren van resultaten in 2023

Met NCG heb ik afspraken gemaakt over de productiedoelen voor 2023. De voornaamste prioriteiten voor dit jaar zijn:

⁴ Dit in lijn met de motie van de leden Mulder en Kops die oproepen 2023 het 'jaar van de uitvoering' te laten zijn (Kamerstuk 36 200-XIII, nr. 92).

⁵ Kamerstuk 33 529, nr. 1084.

- *Afronding opnames en beoordelingen*: NCG zet alles op alles om de beoordelingen in 2023 af te ronden. Dit is een forse opgave; bewoners hebben echter recht op duidelijkheid in hoeverre hun huis veilig is of juist versterkt moet worden. Met de afronding van alle beoordelingen ontstaat ook definitief zicht op de totale resterende werkvoorraad NCG, waarmee plannings verbeterd worden. Zoals eerder met uw Kamer gewisseld, wordt daarbij voor enkele agro-adressen – vanwege de complexiteit van deze (erfgoed)panden – rekening gehouden met een uitloop in 2024.⁶ Dit geldt mogelijk tevens voor woningen waarbij bewoners zelf pas in de tweede helft van 2023 besluiten tot een herbeoordeling. NCG voert daarom op dit moment gesprekken met bewoners zodat zij – liefst tijdig – tot een goede afweging kunnen komen.
- *Woningen 'bouwkundig versterkt'*: NCG stelt dit jaar 1.100 woningen bouwkundig versterkt op te leveren. Dit is voor mij een harde ondergrens. NCG verwacht hiermee dat afronding van de versterking in 2028 haalbaar blijft (zie onderstaand kader).
- *Doorpakken dorpenaanpak*: in 2023 moet de uitvoering van de dorpenaanpak in goede afstemming met bewoners echt van de grond komen. De planning van de dorpenaanpak licht ik in het laatste deel van deze brief toe.

De doelstellingen van NCG voor 2023 worden nader uitgewerkt en komen terug in het jaarplan 2023 dat NCG naar verwachting in februari publiceert.

Actualisatie MJVP: verbetering sturingsinstrument NCG en regio

De in deze brief benoemde jaardoelstellingen zijn afgeleid van het MJVP. Met het MJVP wordt de versterkingsoperatie meerjarig gepland en gestuurd. Het MJVP is geen statisch document, maar wordt halfjaarlijks geactualiseerd. De basis voor het MJVP wordt gevormd door de lokale plannen van aanpak (LPA's) die door gemeenten worden vastgesteld.

MJVP: huidig meerjarenbeeld

NCG levert in 2023 meer productie, vooral waar het gaat om het aantal beoordelingen. Met de realisatie van 1.100 bouwkundig versterkte woningen in 2023 is de stijging ten opzichte van afgelopen jaar nog beperkt. Hierdoor schuiven er adressen door naar de daaropvolgende jaren. Vanaf 2024 schaal NCG stapsgewijs op naar meer dan 2.000 bouwkundig te versterken adressen per jaar. Deze toename acht NCG allereerst realistisch doordat de werkvoorraad nog te versterken adressen (+/- 12.000) in toenemende mate bestaat uit woningen die lichtere versterking nodig hebben. Deze werkzaamheden kunnen sneller worden uitgevoerd dan de overwegend zwaardere projecten van de afgelopen jaren. Verder komt met de afronding van de beoordelingen vanaf 2024 extra capaciteit vrij voor de voorbereiding, doorrekening en begeleiding van de bouwkundige versterking.

Ik heb met NCG afgesproken dat bij de doorlichting en verbetering van hun werkwijze ook wordt geanalyseerd waar onnodig tijdverlies optreedt en wat hieraan te doen is. Inzet daarbij is om te voorkomen dat woningen verder doorschuiven in de planning, zodat afronding in 2028 in beeld blijft. Dit vraagt ook dat NCG dit jaar aantoonbaar stappen zet om de beoogde opschaling in 2024 daadwerkelijk te kunnen realiseren.

Doorontwikkeling MJVP

⁶ Kamerstuk 33529, nr. 911.

Het MJVP stelt NCG in toenemende mate in staat om samen met gemeenten anticiperend te sturen, bijvoorbeeld waar het gaat om tijdige realisatie van tijdelijke huisvesting. Voldoende beschikbaarheid van wisselwoningen was in het verleden meermaals een beperkende factor. Dit knelpunt is met behulp van het MJVP voor dit moment weggenomen. In 2023 wordt het MJVP verder verfijnd, onder meer door te differentiëren naar verschillende uitvoeringsprogramma's (bijvoorbeeld MKB en Erfgoed).

NCG heeft het MJVP afgelopen jaar tevens benut om bouwcapaciteit in te kopen voor toekomstige projecten. Hiertoe heeft NCG in mei en november 2022 bouwtafels georganiseerd om aannemers en ingenieursbureaus te binden aan versterkingsprojecten. Hierbij wordt – in lijn met de motie van het lid Van Meenen c.s. – volop gebruik gemaakt van bouwers uit de provincie Groningen.⁷ Ongeveer 80 procent van de bouwopdrachten wordt weggezet bij Groningse bouwers.

Programma DG Groningen en Ondergrond

Ons kenmerk
PDGGO / 26060392

Planning en stand van zaken dorpenaanpak

NCG heeft op basis van het lokale plan van aanpak van de gemeente Eemsdelta voor de dorpen Garrelsw eer, Zeerijp, Leermens en Wirdum een meerjarenversterkingsplan gemaakt. Deze plannen zijn inmiddels op bewonersavonden besproken met de bewoners van de vier dorpen. Tevens worden per dorp ter voorbereiding van de versterking onder meer de uitvoeringsontwerpen opgesteld, aannemers geselecteerd, bouwplaatsen voorbereid en tijdelijke huisvesting gerealiseerd. Dit alles in afstemming met bewoners om tot een aanpak te komen die past bij de wensen van bewoners en waarbij de bouwoverlast beperkt blijft (bijv. zodat het dorp goed bereikbaar blijft). Dit betekent praktisch dat in meerdere fasen wordt versterkt.

Dorp	Start bouwkundig versterken	Versterken volledig afgerond
Garrelsw eer	Q1 2023	Q2 2027
Zeerijp	Q4 2023	Q2 2027
Leermens	Q1 2024	Q4 2026
Wirdum	Q1 2024	Q2 2027

In Garrelsw eer zijn de voorbereidingen vrijwel afgerond en start de uitvoering van de eerste fase conform planning in maart. In de dorpen Zeerijp, Leermens en Wirdum is de voorbereiding van de werkzaamheden volop bezig. Vanaf Q1 2024 zijn in alle dorpen de echte bouwwerkzaamheden begonnen. In 2027 moet de versterking in alle dorpen zijn afgerond.

Stand van zaken adviezen Wientjes - dorpenaanpak

In mijn reactie op het advies van dhr. Wientjes heb ik aangegeven zijn vier adviezen over de dorpenaanpak te omarmen. Met onderstaand overzicht neem ik uw Kamer mee in de stand van zaken op deze vier punten.

Advies	Stand van zaken
1. Verstevig de positie van de gedupeerden	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In alle vier de dorpen is gesproken met bewonersvertegenwoordiging over versteviging van hun positie in de versterking.

⁷ Kamerstukken II, vergaderjaar 2022 – 2023, 36200-XIII nr. 101.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dit belang wordt door de bewoners gedeeld. Wel lopen de wensen van bewoners over de precieze invulling per dorp uiteen. ▪ Bewoners, NCG en Eemsdelta maken daarom per dorp nadere afspraken over de invulling van de regieteams. Ik verwacht dat dit in Q1 is afgerond.
2. Maak de vier dorpen aardgasvrij	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De quick scan aardgasvrij wordt cf. planning uitgevoerd. ▪ Over de stand van zaken informeer ik uw Kamer na afronding in een aparte Kamerbrief.
3. Neem verschillen binnen dorpen weg	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De voorbereiding van de verschillencommissie loopt. ▪ Over de stand van zaken informeer ik uw Kamer in een aparte Kamerbrief.
4. Versterk de uitvoering en aansturing	<ul style="list-style-type: none"> ▪ NCG werkt aan de verbetering en vereenvoudiging van de uitvoering (zie eerder in deze brief). ▪ NCG, Eemsdelta en EZK hebben een stuurgroep dorpenaanpak ingericht om knelpunten in de uitvoering weg te nemen. ▪ Momenteel vinden gesprekken plaats met mogelijke kandidaten voor de functie van uitvoeringsregisseur.

**Programma DG Groningen en
Ondergrond**
Ons kenmerk
PDGGO / 26060392

Over de voortgang van de dorpenaanpak zal ik uw Kamer in april nader informeren.

J.A. Vijlbrief
Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat